

❖ نباید اجازه دهیم سرمایه‌های ملی هدر بروند

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور در این مراسم ضمن قدردانی از تلاش‌های وزارت نفت برای ایجاد زمینه مشارکت بخش خصوصی در پروژه‌های راهبردی کشور، بر ضرورت اجرای دقیق و فوری این طرح‌ها تأکید کرد و افزود: «برای حفظ سرمایه‌های ملی حتی یک روز نیز نباید از دست برود. اگر امکان‌پذیر باشد ـ که به باور من امکان‌پذیر است ـ باید این پروژه‌ها زودتر از موعد مقرر به نتیجه برسند.» رئیس‌جمهور با اشاره به اهمیت جمع‌آوری کامل مشعل‌های سوزاننده گاز، گفت: «ن باید بگذاریم مشعل‌ها به صورت روزانه و در مقابل چشم ما سرمایه‌های ملی را بسوزانند. طرح‌های تکمیلی برای این هدف باید سریعاً به دولت ارائه و تصویب شوند.» پزشکیان همچنین با قدردانی از مشارکت شرکت‌های بخش خصوصی در اجرای طرح جمع‌آوری گازهای مشعل، همکاری سازنده میان دولت، قوه قضائیه و مجلس شورای اسلامی را پیشنهادی مهم برای رفع موانع و تسریع در اجرای این طرح بزرگ دانست و تصریح کرد: «در مسیر اجرای این پروژه‌های ملی، اگر با هر مشکلی مواجه شدید، به مکاتبه بسنده نکنید و وارد چرخه بوروکراسی نشوید؛ مستقیماً با دفتر ریاست‌جمهوری تماس بگیرید تا همان روز موضوع حل شود.»

❖ جمع‌آوری گازهای مشعل با جدیت دنبال می‌شود

محسن پاک‌نژاد، وزیر نفت نیز با تأکید بر این که در سال‌های اخیر همواره جلوگیری از سوختن گازهای همراه و خاموشی مشعل‌ها یکی از دغدغه‌های مهم در حوزه صنعت نفت بوده است، گفت: «با درک این دغدغه و با اراده‌ای جدی گام‌هایی برای مهار گازهای مشعل و جلوگیری از اتلاف ثروت ملی برداشته شده است.» پاک‌نژاد تصریح کرد: «بر این اساس و با هدف کاهش هرچه بیشتر گازسوزی، اجرای برنامه‌های جمع‌آوری گازهای مشعل در قالب طرح‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت در اولویت قرار گرفته و با مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی و خصوصی با جدیت تمام پیگیری می‌شود.» او با اشاره به اینکه در چند سال منتهی به آغاز دولت چهاردهم، در مجموع ۳۳۰ میلیون فوت‌مکعب در روز ظرفیت برای جمع‌آوری گازهای ارسالی به مشعل ایجاد شده بود، گفت: «ازجمله این طرح‌ها می‌توان به راه‌اندازی ردیف نخست کارخانه ان‌جی‌ال ۳۲۰۰، پروژه‌های کوتاه‌مدت پارسی کلاستر، مارون ۵، ۳ و ۶ و چشمه‌خوش اشاره کرد.»

در حالی که این سخنان نه بازخوانی گذشته بلکه بازتولید شکاف‌های سیاسی و دامن زدن به تنش‌های جدید است،

❖ چرا در انتخابات شرکت می‌کنید؟

همشهری مطلب کوتاه و عجیبی در این باره نوشت که به عنوان گزارش، در سایت این رسانه منتشر شده بود: «تکرار ادعای تقلب در انتخابات؛ دوباره از زبان کروبی! مهدی کروبی اخیراً گفته برای حاکمیت و نظام، منافع ملی اهمیت ندارد و در سال ۸۸ هم نتوانست رای مردم را طاقت بیاورد. این حرف را کروبی در شرایطی به زبان آورده که بسیاری از اصلاح‌طلبان سال‌هاست اعتراف کرده‌اند در ایران امکان تقلب در انتخابات، صفر. نشان به این نشان که هر بار صحبت از انتخابات و رای مردم می‌شود، اصلاح‌طلبان سریع لیست می‌دهند یا نامزد معرفی می‌کنند و از مردم هم می‌خواهند به آن لیست یا نامزد رای بدهند. اگر نظام واقعاً اعتقادی به رای مردم ندارد و نمی‌تواند مردم‌سالاری را تحمل کند، پس چرا این همه تلاش برای پیروزی در انتخابات‌ها؟ نمونه‌اش انتخابات ریاست‌جمهوری پارسال که همه اصلاح‌طلبان، یکصد از مسعود پزشکیان حمایت کردند و شد آنچه شد. یکی از آن‌هایی که از پزشکیان حمایت و مردم را هم به رای به پزشکیان تشویق کرد، مهدی کروبی بود. گویا گذشته زود فراموش می‌شود.»

❖ آمریکا در حال پذیرش قدرت ایران بود تا این که...

روزنامه صبح‌نو از زاویه سیاست خارجی به این موضوع ورود جالبی کرد: «اظهارات مهدی کروبی و حمله به حاکمیت نشان داد که رادیکالیسم با عزمی راسخ به میدان آمده است. روی دیگر این میدان‌داری، باز کردن سر زخمی است که ۱۶ سال پیش امنیت و منافع ایرانیان را یک‌جا به لبه پرتگاه برد. در شرایطی که جهان آماده پذیرش ایران به‌عنوان قدرتی قابل احترام در منطقه و جهان بود و «باراک اوباما» و کنگره آمریکا در حال آماده شدن برای پذیرش نسبی ایران قدرتمند بودند، فتنه‌ای بزرگ ایران را چندپاره کرد و شکاف‌هایی گسترده در ذهن دشمنان ترسیم نمود؛ فتنه‌ای که نتیجه‌ای جز افزایش تحریم و تهدید نداشت. اکنون، در روزگاری که تحولات منطقه و جهان باشتابی بی‌سابقه در هم‌تنیده شده‌اند، تنها سرمایه‌یادار یک ملت، انسجام و همبستگی درونی آن است. انسجام امروز ایران محصول زیست جمعی در جنگی سخت و در «دوازده روز استثنایی» است. اتحاد امروز اگرچه برای رادیکالیسم حاکم بر جبهه اصلاحات قابل تحمل نیست، اما این امروز بیش از هر زمان دیگری نیازمند پاسداشت روح جمعی، تقویت پیوندهای اجتماعی و پیشگیری از هر اقدامی است که خطوط اتحاد را محو یا تضعیف کند.»

❖ تحریم ایران با رخدادهای ۸۸

خبرگزاری تسنیم طی یادداشتی در این باره نوشت: «کروبی گفته زمانی که ما به حصر رفتیم، دلار ۹۰۰ تومان بود و الان ۱۰۸ هزار تومان شده. کروبی می‌گوید ارزش دلار ۱۰۰ برابر شده ولی به نقش خود و موسوی در این خسارت بزرگ به اقتصاد کشور اشاره نمی‌کند. بر خلاف تصور اغلب رسانه‌ها و مردم که مسئله هسته‌ای را عامل اصلی تحریم‌های شدید و بی‌سابقه علیه ایران که موجب دلار بالای ۱۰۰ هزار تومانی شده می‌دانند، اتفاقاً تحریم در یک‌سالگی انتخابات ۸۸ ریشه اصلی است؛ قطعه‌نامه ۱۹۲۹ شورای امنیت سازمان ملل که در ایام یکمین سالروز انتخابات ۸۸(۲۵ خرداد ۸۹) تصویب و صادر شد. تمام تحریم‌های یکجانبه (تحریم‌های مالی) بر اساس زیرساخت حقوقی‌ای که در این قطعه‌نامه ایجاد شد، اعمال شده است. اغتشاشات رهبری‌شده از سوی آقایان موسوی و کروبی و از بین بردن

❖ جمع‌آوری ۴۴ میلیون متر مکعب گاز مشعل

وزیر نفت با بیان اینکه بر اساس اهداف کمی ارائه‌شده در برنامه هفتم پیشرفت، شرکت‌های ملی نفت و گاز ایران مکلف به جمع‌آوری گازهای مشعل حدود ۱/۵ میلیارد فوت‌مکعب در روز تا پایان این برنامه هستند، اظهار کرد: «در راستای تحقق این تکلیف، برنامه‌ریزی برای اجرای طرح‌های گوناگون انجام شده است.» پاک‌نژاد با اشاره به اینکه از ابتدای استقرار دولت چهاردهم تاکنون در شرکت ملی نفت ایران جمع‌آوری گازهای همراه رگ سفید و گچساران (۲۰، راه‌اندازی کارخانه ان‌جی‌ال ۳۱۰۰، پروژه کوتاه‌مدت گاز ترش مارون ۵، راه‌اندازی کمپرسورهای کارخانه ان‌جی‌ال ۱۰۰۰ و راه‌اندازی ایستگاه هفتکل، به سرانجام رسیده است، گفت: «پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال ۱۴۰۴ نیز بهره‌برداری از برخی پروژه‌های فرعی قراردادهای بیدبند و مارون، انجام شود. با اجرای ۱۲ قراردادی که امروز امضا شد، مقدار جمع‌آوری گازهای مشعل تا پایان سال ۱۴۰۵ به تدریج حدود ۲۹۵ میلیون فوت مکعب در روز افزایش می‌یابد.»

❖ خاموشی ۳۲ مشعل

وزیر نفت تأکید کرد که با ادامه این روند و اجرای طرح‌های برنامه‌ریزی شده، تا پایان برنامه هفتم پیشرفت جمع‌آوری گازهای مشعل به میزان ۴۴ میلیون مترمکعب در روز محقق می‌شود. او گفت: «قراردادهایی که امروز با حضور رئیس‌جمهوری امضا شد شامل ۱۲ قرارداد با مجموع ظرفیت حدود ۲۹۵ میلیون فوت مکعب در روز و جمع‌آوری گاز ۳۲ مشعل مربوط به میادین اهواز، رگ‌سفید، بی‌بی‌حکیمه، لالی، گلخاری، هفت شهیدان، کوپال، کارون و زیلائی در استان‌های خوزستان، کهگیلویه و بویراحمد و بوشهر است.»

وزیر نفت با تأکید بر اینکه برای جمع‌آوری گازهای همراه در نقاط باقی‌مانده نیز در حال جذب سرمایه‌گذار و واگذاری هستیم، گفت: «از تمام شرکت‌های فعال در حوزه نفت و گاز و دانش‌بنیان دعوت می‌کنم در این زمینه مشارکت کنند. با اجرا و تکمیل این طرح‌ها که امروز قرارداد آنها منعقد شد، افزون بر اضافه شدن حدود ۱۸۰ میلیون فوت‌مکعب در روز به تولید گاز سبک کشور، از محل فروش گاز غنی و فراورش و تکمیل زنجیره ارزش محصولات، سالانه حدود ۶۰۰ میلیون دلار برای کشور عایدی خواهد داشت.» او با اشاره به اینکه با جمع‌آوری گازهای مشعل، همچنین خوراک مورد نیاز پتروشیمی‌ها با هدف تکمیل زنجیره ارزش هم تأمین می‌شود، تصریح کرد: «اجرای این طرح‌ها سبب اشتغال مستقیم و غیرمستقیم حدود ۲ هزار نفر در منطقه می‌شود.»

تأثیر مشارکت ۸۶ درصدی ملت در انتخابات – که این مشارکت تاریخی موجب سربلندی کشور در دنیا و اقتدار نظام شده بود – موجب تشدید تحریم‌هایی شد که تأثیرشان بسیار ناچیز شده و آمریکا نیز به این موضوع اذعان کرده بود. بهار ۸۹ نشست‌های ویژه‌ای در مجامع سیاسی ایالات متحده برگزار و بحث‌های مهمی در اندیشکده‌های آن کشور انجام شد؛ مبنی بر اینکه در سالگرد «انتخابات/ اغتشاشات»، چگونه می‌توان فتنه‌گران را امیدوار به براندازی یا حداقل دارای انگیزه روشن کردن دوباره شعله آشوب کرد. در آن جلسات، تشدید تحریم اقتصادی علیه ملت ایران، بهترین راه حمایت از فتنه‌گران دانسته شد؛ تحریم‌هایی که از سوی باراک اوباما رئیس‌جمهور وقت ایالات متحده، «فلج‌کننده» نامیده شد.»

❖ مردم در باره واقعیت صحبت کروبی قضاوت خواهند کرد

اسماعیل گرامی‌مقدم، قائم‌مقام دبیرکل **حزب اعتماد ملی** در تحلیل این حملات به هم‌میهن گفت: «آقای کروبی به عنوان یکی از نامزدهای معترض به نتایج انتخابات سال ۱۳۸۸ همچنان بر همان نظرات پافشاری می‌کند و عامل آن وقایع را رئیس‌جمهور وقت یعنی آقای احمدی‌نژاد می‌داند. روز به روز که گذشت دیدیم رئیس‌جمهوری که با آن شرایط در دولت قرار گرفت، حتی علیه حامیان خودش هم اقدام کرد و مسیر دیگری را در پیش گرفت. حرف آقای کروبی این است که آن رفتارهای پیشین یعنی حذف و حبس و حصر در کشوری مانند ایران جوابگو نیست. باید بشود نقد و اعتراض کرد و نقدها را نیز باید شنید. آن‌هایی که در این یکی دو روز خودشان را به در دیوار زدند، بنشینند واکاوی کنند و پاسخ دهند که آن مسائلی که در باره آن‌ها هشدار داده می‌شد، اتفاق افتاد یا نیفتاد؟ اقدامات درست بود یا نه؟ چرا که آقای کروبی به هر حال وفادار به نظام جمهوری اسلامی است و برانداز نیست. بارها این را اعلام کرده است. آقای کروبی تحول‌خواه و اصلاح‌طلبی واقعی است که معقیده تحول و تغییر است. بنابراین نباید با او اینگونه برخورد کرد، تحت حمله قرار داد و به او ناسزا گفت.»

او ادامه داد: «کسانی که مدعی هستند، بیایند و بگویند آنچه آقای کروبی گفت رخ نداد و اتفاقات دیگری افتاد. در این صورت مردم خود قضاوت خواهند کرد که چه میزان از این صحبت‌ها واقعی بوده و چه میزان خطا داشته است. به نظر می‌رسد که نباید مسیرهای پیشین را دوباره طی کرد. نباید منتقدین را کنار زد.

معتقدم یکی از اعتراضات موجود در ذات موضع آقای کروبی، موضوع آزادی مهندس موسوی از حصر و آزادی دیگر زندانیان است. خواسته معقولی است اگر گفته شود این مدت حصر چه سودی به دنبال داشته است؟ وقتی در این شرایط که کشور تحت فشار است، به انسجام ملی نیاز داریم، اخیراً شنیدیم که قرار است بیش از ۱۰۰ زندانی سیاسی را آزاد کنند که جای تشکر از دستگاه قضایی دارد و باید بخواهیم همین مسیر را ادامه دهند و به آرام شدن فضای سیاسی کشور کمک کنند. کسانی که این چند روز به آقای کروبی تاختند بدانند که از رفتار آن‌ها جز دیگران، سودی به کسی نمی‌رسد. بالاخره آقای کروبی می‌گوید مسیر زندان و حبس خطا بوده و با آرمان‌های انقلاب و امام فاصله زیادی دارد. پس چه بهتر که در برابر یکدیگر و مخالفین‌مان صبوری و بردباری پیشه کنیم.»

احمد عربانی

قیمت ماهی هم چنان گران است

سمفونی خطوط

نگاه روزنامه‌نگار

مهندسی بحران علیه رسانه‌های مستقل

باز خوانی تجربه روزنامه «هم‌میهن»

عبدالرضا خزایی

روزنامه‌نگار

فضای رسانه‌ای ایران همواره ترکیبی از فرصت و تهدید است. از یک سو، رسانه‌های مستقل ظرفیت بازتاب واقعیات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی را دارند و می‌توانند نقش مهمی در ارتقای شفافیت و گفت‌وگوی آزاد ایفا کنند؛ از سوی دیگر، همین رسانه‌ها در معرض فشارهای نرم و موج‌های مهندسی شده قرار می‌گیرند که در ظاهر خود را به عنوان واکنش عمومی نشان می‌دهند اما در واقع بخشی از یک سازوکار هدفمند و طراحی شده برای مدیریت افکار عمومی هستند.

نمونه اخیر، تجربه روزنامه «هم‌میهن» است که به دلیل انتشار گزارشی درباره پرونده یک چهره عمومی و انتخاب تصویر صفحه اول، ناخواسته وارد موجی از هجمه‌های گسترده شد. این هجمه‌ها نشان داد که حتی رسانه‌های با سابقه و پایگاه مخاطب مشخص، می‌توانند هدف فشارهای نرم، تخریب اعتبار و موج‌سازی شبکه‌ای قرار گیرند. در این ماجرا، انتخاب تصویری تزیینی برای صفحه اول، به شکلی نمادین و خارج از زمینه واقعی گزارش، دستاویزی برای فضاسازی شد و بهانه‌ای شد تا گروه‌های تندرو و شبکه‌های اجتماعی، رسانه را هدف حمله قرار دهند. واکنش‌های گسترده، اختلال در دسترسی به سایت روزنامه و فشار به سردبیران، همه نمایانگر آن است که فشار رسانه‌ای و فضاسازی تندروها قدری می‌تواند ساختاری و هدفمند باشد.

این فرآیند، نمونه‌ای روشن از مهندسی بحران رسانه‌ای است. جریان‌ها و گروه‌هایی که به شکل سیستماتیک عمل می‌کنند، مراحل مشخصی را طی می‌کنند: ابتدا سوازه‌ای انتخاب می‌شود که حتی جزئی از یک گزارش مستقل باشد؛ سپس با هماهنگی شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های همسو، ابعاد بحران به شکل مصنوعی بزرگ‌نمایی می‌شود و موج‌هیجانات عمومی ایجاد می‌گردد؛ در مرحله بعد، واقعیت بازتعریف می‌شود و رسانه مستقل به عنوان عامل بحران معرفی می‌گردد؛ در نهایت، بدون توفیق رسمی یا فشار قانونی مستقیم، رسانه تحت محدودیت و خودسانسوری قرار می‌گیرد. تجربه هم‌میهن دقیقاً این چرخه را به تصویر می‌کشد.

فضاسازی تندروها و موج‌های احساسی، تنها جنبه رسانه‌ای ندارد؛ ابعاد روانی آن نیز بسیار گسترده است. خبرنگاران و سردبیران، تحت فشار حملات نمادین و شبکه‌ای، مجبور به تعدیل محتوا یا حتی خودسانسوری می‌شوند. این فشارهای نرم سرمایه اجتماعی رسانه‌ها را فرسوده می‌کند و موجب می‌شود حتی رسانه‌های حرفه‌ای، در واکنش

به هجمه‌ها، عقب‌نشینی کنند.

در چنین شرایطی، حمایت هوشمند دولت اهمیت حیاتی پیدا می‌کند. دولت می‌تواند با سیاست‌های شفاف و قانونی، فضای فعالیت رسانه‌ای مستقل را تضمین کند، دسترسی به منابع اطلاعاتی را فراهم آورد و حقوق خبرنگاران و مدیران رسانه را در برابر فشارهای روانی و رسانه‌ای حفظ نماید. این حمایت نه به معنای دخالت در خطوط خبری، بلکه به عنوان تضمین‌کننده استقلال رسانه و پایداری آن در برابر فشارهاست. تجربه هم‌میهن نشان داد که بدون چنین حمایت‌هایی، رسانه‌های مستقل حتی با پایگاه مخاطب قوی، می‌توانند آسیب‌بینند.

از سوی دیگر، تجربه تاریخی نشان می‌دهد که رسانه مستقل و با حمایت نهاده‌ی، می‌تواند در برابر فشارهای سیستماتیک و موج‌های فضاسازی تندروها، صدای مستقل خود را حفظ کند و اعتماد عمومی را تقویت نماید. ایجاد نهاده‌های صنفی و حقوقی مستقل، تسهیل دسترسی رسانه‌ها به اطلاعات، و آموزش حرفه‌ای روزنامه‌نگاری، همه اقداماتی هستند که ظرفیت رسانه برای مقابله با فشارها را افزایش می‌دهند.

تحلیل دقیق تجربه هم‌میهن همچنین نشان می‌دهد که فضاسازی تندروها و موج‌سازی شبکه‌ای، یک ابزار سیاسی و اجتماعی است که محدود کردن گفت‌وگوهای آزاد و کنترل افکار عمومی را هدف قرار می‌دهد. رسانه‌های مستقل بدون حمایت دولت، در این بازی ساختاری، آسیب‌پذیرند و توانایی ایفای نقش حرفه‌ای و اجتماعی خود را از دست می‌دهند. اما با سیاست حمایتی هوشمند، رسانه‌ها نه تنها از فشارها مصون می‌مانند، بلکه می‌توانند به موتور شفافیت، اعتبار و اعتماد عمومی تبدیل شوند و نقش مهمی در توسعه جامعه مدنی ایفا کنند.

به همین دلیل، تقویت نهادهای قانونی، حقوقی و صنفی، همراه با حفاظت از آزادی رسانه‌ای، نه تنها یک ضرورت حرفه‌ای بلکه یک ضرورت اجتماعی و سیاسی است که مسیر گفت‌وگوی آزاد و شفاف را هموار می‌کند. تجربه هم‌میهن به روشنی نشان می‌دهد که رسانه‌های مستقل، بدون حمایت هوشمند دولت، همواره در معرض تهدید هستند و توانایی آن‌ها در ایفای نقش حرفه‌ای محدود می‌شود.

پیام تجربه هم‌میهن روشن است: رسانه‌های مستقل و حرفه‌ای، ستون شفافیت، نقد و گفت‌وگوی آزاد در جامعه هستند. حمایت دولت از این رسانه‌ها، تضمین‌کننده بقا و پایداری این ستون‌هاست و بدون آن، امکان شکل‌گیری گفت‌وگوی سالم و مقاوم در برابر موج‌های مهندسی‌شده تندروها کاهش می‌یابد.